

Onderwerp	: Projectplan Waterwet voor Optimalisatie Watersysteem Lichtenvoorde
Status	: Ontwerpbesluit
Datum vastgesteld door het college van dijkgraaf en heemraden	: 28 maart 2017
Bijlage(n)	: Bijlage 1 Maatregelenkaart

Ontwerp projectplan Waterwet

Het college van dijkgraaf en heemraden van het Waterschap Rijn en IJssel is voornemens, gelet op artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet, het onderhavig ontwerp projectplan Waterwet voor de optimalisatie van het watersysteem in Lichtenvoorde vast te stellen en uit te voeren in overeenstemming met het bepaalde in dit plan.

Op grond van artikel 5.4 lid, tweede lid, van de Waterwet bevat een projectplan Waterwet een beschrijving van het betrokken werk, de wijze waarop het werk wordt uitgevoerd alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

1 Projectbeschrijving

1.1 Wat wordt aangelegd of gewijzigd?

Aanleiding

Tijdens de hevige regenval in augustus 2010 is er wateroverlast ontstaan in de kern van Lichtenvoorde en in het landelijk gebied tussen Lichtenvoorde en Ruurlo. Naar aanleiding van deze gebeurtenis is nader onderzoek gedaan naar het functioneren van het oppervlaktewatersysteem en mogelijke maatregelen.

Verbetering van zowel het oppervlaktewatersysteem als het rioleringsstelsel is dan ook wenselijk om het systeem voor de toekomst te optimaliseren. In dit projectplan zijn de voorgestelde maatregelen met betrekking tot het oppervlaktewatersysteem opgenomen.

Doel

Doel van het project is om het risico op wateroverlast in de kern van Lichtenvoorde en het landelijk gebied tussen Lichtenvoorde en Ruurlo te verkleinen en terug te brengen naar een maatschappelijk acceptabel niveau (i.e. de landelijke normen voor wateroverlast). Dat betekent dat niet vaker dan 1:100 jaar wateroverlast vanuit het oppervlaktewaterstelsel plaats mag vinden.

Projectgebied

Het projectgebied ligt globaal gezien tussen Lichtenvoorde en Vragender in de gemeente Oost Gelre. In Lichtenvoorde komen drie beken samen te weten: de Visserijbeek, de Vragenderbeek en de Weijenborgerbeek. De stroomgebieden van deze beken hebben respectievelijk een oppervlakte van 170 ha, 400 ha en 410 ha.

Proces

In samenwerking met de gemeente Oost Gelre heeft het Waterschap een gebiedsproces opgestart om tot een gedragen inrichtingsplan te komen. In de periode van 2014 tot 2017 zijn diverse gebiedsbrede bijeenkomsten georganiseerd waarbij belanghebbenden en belangstellenden ideeën en suggesties hebben aangedragen voor de herinrichting van het watersysteem en de retentiegebieden. Dit heeft geresulteerd in een ontwerp voor de realisatie van drie retentiegebieden en twee bypasses.

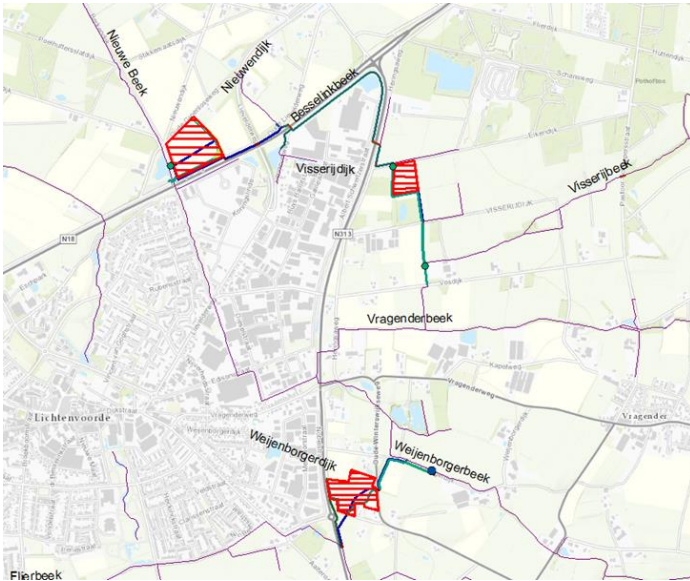
Het project valt binnen het stroomgebied van de Baakse Beek. In de lijn van het ontwikkelperspectief Baaks Beek is bij het ontwerp van dit plan ook rekening gehouden met de klimaatopgave in het gebied. Het project draagt er aan bij om tot een in de toekomst stabielers watersysteem te komen met kleinere afvoerpieken en draagt bij aan het langer water vasthouden in het brongebied van de Baakse Beek.

Ontwerp en maatregelen

Door het grote hoogteverschil tussen de terrasrand en de kern van Lichtenvoorde wordt het water snel afgevoerd. Vanwege deze typerende afvoerdynamiek van de beken ligt het niet voor de hand om een oppervlaktewatersysteem te ontwerpen dat voldoende capaciteit heeft om maximale afvoerenpieken af te kunnen voeren. Er wordt dan immers een systeem ontworpen dat slechts zeer beperkt wordt benut. Daarom is het inrichtingsplan uitgewerkt op basis van de filosofie 'vasthouden-bergen-afvoeren-accepteren':

1. Vasthouden. Om pieken te voorkomen wordt regenwater vastgehouden op de locatie waar het daadwerkelijk valt. Neerslag komt hierdoor vertraagd tot afvoer. Een goede maatregel hiervoor is de aanleg van knijpconstructies.
2. Bergen. Als neerslag 'op transport is' en wordt afgevoerd, kan het ook worden geborgen, om wateroverlast benedenstrooms te voorkomen. Het water wordt dan tijdelijk geparkeerd in retentiegebieden.
3. Afvoeren. De neerslag die niet kan worden vastgehouden of geborgen in het gebied, kan vervolgens om Lichtenvoorde heen worden geleid. Op deze manieren worden de pieken niet langer afgevoerd via de kern van Lichtenvoorde, maar worden de pieken om Lichtenvoorde heen geleid, we leggen daarvoor twee bypasses aan.
4. Accepteren. Wateroverlast is nooit helemaal te voorkomen. Er is immers altijd een situatie te bedenken die extremer zal zijn, dan waar het watersysteem op is ontworpen en aangelegd. Het inrichtingsplan is opgesteld om de wateroverlast naar maatschappelijk acceptabele risico's (zoals vastgelegd in de Verordening Waterhuishouding) te reduceren.

Bij het nemen van maatregelen om huidige knelpunten van wateroverlast op te lossen, houden we rekening met de verandering van het klimaat. Op deze manier zorgen we ervoor dat het systeem dusdanig wordt ingericht, dat ook mogelijke nadelige effecten als gevolg van klimaatsverandering worden opgelost.

Figuur 1 Projectgebied

Maatregelen

In het gebied worden 3 retentiegebieden gerealiseerd, aanpassingen gedaan aan bestaande watergangen, nieuwe watergangen gerealiseerd en duikers en stuwen ingepast en aangepast. Hieronder zijn de wijzigingen in het gebied beschreven, met een onderverdeling in beken en retentiegebieden.

Weijenborgerbeek

De watergang loopt over een klein deel parallel aan de Weijenborgerdijk. Voor het overgrote deel is de watergang omringd door weilanden. In de nieuwe situatie wordt een duiker onder de Weijenborgerdijk gelegd en een bestaande stuw vervangen door een verdeelwerk ten westen van Weijenborgerdijk 34. Vanaf dit punt wordt een bestaande kavelsloot heringericht als watergang om zodoende een verbinding te maken met het nieuw aan te leggen retentiegebied Weijenborgerdijk. Op de locatie waar de vergrootte watergang het retentiegebied inkomt, uitgaat en waar de aansluiting op de Flierbeek wordt gerealiseerd worden nieuwe duikers aangelegd.

Visserijbeek

De Visserijbeek vindt zijn oorsprong ter hoogte van de Huttendijk, en gaat via de Vragenderbreek ter hoogte van de N312 over in de Nieuwe Beek. Daarbij is de watergang voor het overgrote deel omringd door weilanden. Om het retentiegebied de Visserijdijk te verbinden, wordt deels gebruik gemaakt van bestaande watergangen en wordt een nieuwe watergang gegraven. Daarnaast wordt een verdeelwerk gerealiseerd, een viertal duikers geplaatst en enkele duikers worden vergroot. Op het perceel aan de Eikenstraat wordt door afgraven van het maaiveld een retentiegebied gerealiseerd.

Besselinkbeek

Om het retentiegebied aan de Visserijdijk te verbinden met het nieuw te graven retentiegebied de Nieuwendijk wordt gebruik gemaakt van de Besselinkbeek. Parallel aan de N18 wordt een nieuwe watergang aangelegd. De Besselinkbeek heeft haar stroomgebied ten noorden van het projectgebied. Door de inpassingen zal een deel van ongeveer 600 meter geen functie meer hebben. Dit deel wordt daarom ook van de legger verwijderd. Het betreft het deel ten noorden van duiker D11 (zie bijlage 1).

Retentiegebieden

De retentiegebieden Wijenborgerdijk, Visserijdijk en Nieuwendijk worden in het gebied gerealiseerd om water te kunnen bergen wanneer nodig. De gebieden hebben een oppervlak van respectievelijk 33.900, 14.300 en 48.200 m². Het huidige gebruik van deze percelen is voornamelijk ten behoeve van de agrarische sector. In het ontwerp is rekening gehouden met recreatief gebruik en landschappelijke inpassing.

Effecten

Op basis van het door WRIJ gebruikte grondwatermodel AMIGO is geconcludeerd dat de effecten op het grondwaterregime als gevolg van de maatregelen minimaal zijn en niet leiden tot negatieve effecten op de bestaande functies. Het is daarom niet noodzakelijk om compenserende maatregelen te treffen of extra monitoringsinspanningen te leveren. De mogelijk tijdelijk vernattende effecten van de retentiegebieden worden als niet significant ingeschat, omdat de retentiegebieden beperkt en gedurende korte tijd ingezet worden.

1.1.1 Voorgenomen wijzigingen

De voorgenomen wijzigingen in het watersysteem zijn weergegeven op de tekening in bijlage 1. Dit projectplan is opgesteld voor het uitvoeren van de volgende werkzaamheden. Achter de maatregel is het nummer van de maatregel opgenomen. Deze verwijst naar de maatregel op bijlage 1:

Weijenborgerbeek

- a. Aanbrengen duiker Weijenborgerdijk (D6)
- b. Aanpassen stuw tot verdeelwerk Weijenborgerbeek (S11)
- c. Dichtzetten duiker Weijenborgerbeek (D15)
- d. Aanleg wandelpad retentie Weijenborgerdijk (OG9)
- e. Aanbrengen duiker N312 (D7)
- f. Aanleg watergang retentie Weijenborgerbeek (W4)
- g. Retentie Wijenborgerdijk (R4)
- h. Aanbrengen duiker Oude Winterswijkseweg (D8)
- i. Aanbrengen duiker t.b.v. aansluiting bypass zuid (D9)
- j. Dichtzetten duiker te dempen watergang Hamelandweg (D16)
- k. Aanbrengen beplanting in retentie (zie bijlage 4)
- l. Aanbrengen duiker (D24)
- m. Aanbrengen duiker (D25)

Visserijbeek

- a. Aanbrengen verdeelwerk Visserijbeek (S3)
- b. Vergroten duiker Visserijdijk (D13)
- c. Vergroten duiker afwatering van het Vragenderveld (D14)
- d. Aanleg wandelpad langs afwatering van het Vragenderveld (OG8)
- e. Aanleg wandelpad retentie Visserijdijk (OG7)
- f. Aanbrengen overloopconstructie retentie Lesli b.v. (O1)
- g. Aanleg watergang Visserijbeek – Nieuwe Beek (W3)
- h. Aanbrengen stuw retentie Visserijdijk (S2)
- i. Retentie Visserijdijk (R2)
- j. Aanbrengen beplanting (zie bijlage 3)
- k. Aanbrengen stuw (S13)
- l. Aanbrengen duiker (D22)
- m. Aanbrengen duiker (D23)

Besselinkbeek

- a. Aanbrengen duiker Eikendijk (D4)
- b. Vergroten duiker Heringsweg (D12)
- c. Verbreden profiel Besselinkbeek (W2)
- d. Vergroten duiker N313 (D3)
- e. Vergroten duiker N18 (D2)
- f. Aanleg watergang retentie N18 Nieuwe Beek (W1)
- g. Aanbrengen duiker parallelweg N18 (D10)
- h. Aanbrengen verlaging in het wandelpad (OG5)
- i. Aanleg wandelpad retentie Nieuwendijk (OG3)
- j. Aanbrengen duiker wandelpad retentie Nieuwendijk (D17)
- k. Duiker Besselinkbeek dichtzetten (D11)
- l. Aanbrengen duiker onder viaduct Lievelderweg (D1)
- m. Aanleg struweelsingel met boomvormers, zie bijlage 2 (OG1)
- n. Wandelpad aansluiten op Oude Groenloseweg (OG2)
- o. Retentie Nieuwendijk (R1)
- p. Aansluiten wandelpad door middel van een trap (OG4)
- q. Passage wandelpad via bestaande duiker (OG6)
- r. Aanbrengen Stuw (S12)
- s. Aanbrengen duiker (D18)
- t. Aanbrengen duiker (D19)
- u. Aanbrengen duiker (D20)
- v. Aanbrengen duiker (D21)

1.2 Hoe wordt het project uitgevoerd?

De uitvoering bestaat grotendeels uit het machinaal ontgraven, transporteren en aanvullen van grond. Verder bestaat de uitvoering uit het kappen en aanplanten van beplanting, aanbrengen of vervangen van duikers, overloopconstructies, verdeelwerken en stuwen. De werkzaamheden worden in fases of deeltrajecten uitgevoerd om de overlast op de omgeving te beperken door de verdeling van het transport van grond of de aansluiting op al geplande werkzaamheden voor andere projecten in het gebied.

1.3 Welke voorzieningen worden getroffen om nadelige gevolgen ongedaan te maken of te beperken?

Tijdens de uitvoering waarborgt de opdrachtnemer de afvoercapaciteit van de watergangen binnen het projectgebied. Ten behoeve van de verkeersveiligheid zijn afspraken gemaakt met de gemeente om transportroutes aan te wijzen. Verder wordt het grondtransport door de dorpskern van Lichtenvoorde vermeden.

Er wordt gewerkt volgens de Gedragscode Flora- en faunawet van de Unie van Waterschappen. Zo wordt zorgvuldig omgegaan met (beschermde) planten- en diersoorten, wordt het tijdstip van uitvoering hierop aangepast en/of mitigerende maatregelen genomen.

Met de projectpartners, grondeigenaren, branche organisaties en gebruikers zijn afspraken gemaakt. Voorafgaand aan de uitvoering worden betrokkenen en geïnteresseerden opnieuw geïnformeerd.

Op basis van dit projectplan is geen financiële schade voorzien die de uitvoering van het project in de weg staat. In geval van financieel nadeel dat onverhoopt ontstaat als gevolg van de uitvoering van het projectplan kan een benadeelde een beroep doen op artikel 7.14 van de Waterwet. Dit artikel bepaalt dat aan degene die als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer schade lijdt of zal lijden, op zijn verzoek door het betrokken bestuursorgaan een vergoeding wordt toegekend, voor zover de schade redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en voor zover de vergoeding niet of niet voldoende op andere wijze is verzekerd. Het verzoek tot vergoeding van de schade bevat een motivering en een onderbouwing van de hoogte van de gevraagde schadevergoeding.

2 Toetsing Waterwet

De toepassing van de Waterwet is op grond van artikel 2.1 van de Waterwet gericht op:

- a. voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
- b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

a. voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste

Binnen het ontwerp blijven de theoretische watervoerende profielen van de Visserijbeek en de Weijenborgerbeek en de daarin gelegen kunstwerken, ongewijzigd, met uitzondering van de bestaande (aan te passen) stuwen en duikers. Daarnaast gaan wijzigingen plaatsvinden in de vorm van het aanleggen van nieuwe watergangen, vervanging stuwen door verdeelwerken, plaatsten nieuwe stuwen, vergroten duikers en realiseren van retentiegebieden. De streefpeilen van de watergangen wijzigen niet ten opzichte van de huidige situatie.

Op de locaties waar, als gevolg van de nieuwe inrichting/waterloop, bij een piekbelasting een hogere waterstand is te verwachten is het ontwerp daarop afgestemd. Bijvoorbeeld door het aanleggen van (kleine) kades / deels verhogen van de aangrenzende percelen.

b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen

Dit project levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water. Gelet op deze doelstellingen zijn in het Waterbeheerplan 2016-2021 de doelen en beleidsopgaven voor het stroomgebied van de Baakse Beek, waarin het projectgebied ligt, vastgelegd. Het ontwikkelen van een natte ecologische verbindingzone en verbeteren van de waterkwaliteit in dit gebied zijn opgenomen in het genoemde Waterbeheerplan.

c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

De doelstellingen van dit project sluiten aan bij de doelstellingen uit de Waterwet, die de uitwerking van de Kaderrichtlijn Water beoogt. Door de aanleg van retentiegebieden en door beplantingen krijgt de ontwikkeling van zowel bestaande als nieuwe natuur een impuls. Daarnaast zijn afspraken gemaakt met de gemeente omtrent het realiseren van enkele wandelpaden door het gebied. Het waterschap draagt zo bij aan invulling van maatschappelijke functies van het watersysteem. De samenwerking met de projectpartners geeft tevens invulling aan de water- en natuurbeleving in het projectgebied.

Conclusie:

Dit project geeft invulling aan beleidsopgaven voor het stroomgebied van de Baakse Beek, zonder dat dit nadelige gevolgen heeft voor waterkwantiteit, waterkwaliteit of voor de maatschappelijke functies.

3 Wijze van uitvoering

3.1 Planologische inpassing

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening (WRO) is voor het gebied waar het project wordt uitgevoerd het bestemmingsplan “Bestemmingsplan Buitengebied Oost Gelre 2011” vastgesteld. Doordat een bestemmingsplanwijziging wordt doorgevoerd, passen de activiteiten binnen het toekomstig geldende bestemmingsplan.

3.2 Andere noodzakelijke vergunningen en relevante besluiten

Naar aanleiding van dit projectplan moeten de wijzigingen in het waterstaatswerk worden meegenomen in een wijziging van de legger. De legger bestaat uit kaarten en teksten. In de legger vindt de juridische vastlegging plaats van zaken als de ligging, vorm, afmeting en constructie van wateren of waterkeringen. Ook worden daarin de zogeheten kunstwerken vermeld zoals bruggen, stuwen en duikers. De legger is bepalend voor de verplichtingen over en weer tussen het waterschap en burgers op het gebied van de instandhouding van de waterstaatswerken. Zo blijkt bijvoorbeeld uit de legger waar de diverse keurzones geografisch gelegen zijn. In deze keurzones gelden regels voor diverse activiteiten. Deze regels zijn vastgelegd in de Keur Waterschap Rijn en IJssel 2009 en houden bijvoorbeeld in dat niet gegraven mag worden zonder vergunning van het waterschap (watervergunning). Ook worden in de legger de onderhoudsverplichtingen geregeld.

Voor het vaststellen van de legger wordt een apart besluit genomen.

Verder zijn de volgende overige vergunningen en besluiten van belang:

- Omgevingsvergunning (Gemeente Oost Gelre)
- Uitvoeringsvergunningen en/of meldingen (Besluit Bodemkwaliteit, Niet Gesprongen Explosieven, Flora en Fauna, etc.) (Gemeente Oost Gelre)
- WBR vergunning aanleg duiker N18 (Rijkswaterstaat)
- Aanlegvergunning aanleg duiker N313 (Provincie Gelderland)
- Ontgrondingsvergunning (Provincie Gelderland).

3.3 Planning

Met de uitvoering van het project zal medio september 2017 worden gestart. De uitvoering zal ongeveer zes maanden in beslag nemen.

3.4 Overige uitvoeringsaspecten

De inrichting vindt plaats op grondgebied van verschillende eigenaren en projectpartners. Soms is het noodzakelijk om gronden van derden te betreden om zo de werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Medewerkers van het waterschap en / of van de opdrachtnemer stemmen de uitvoering van tevoren af met de betreffende grondeigenaren en gebruikers.

4 Procedure

Bij de totstandkoming van het projectplan wordt gebruik gemaakt van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht: de uniforme openbare voorbereidingsprocedure. Dit betekent dat het ontwerp projectplan Waterwet digitaal wordt bekendgemaakt en gedurende zes weken met de bijbehorende stukken ter inzage is op de websites:

www.wrij.nl/actueel/bekendmakingen en
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/zoeken/waterschapsblad>.

Een belanghebbende heeft de mogelijkheid om haar of zijn zienswijze ten aanzien van het ontwerp projectplan Waterwet kenbaar te maken. Na de definitieve besluitvorming is beroep bij de rechtbank in beginsel alleen mogelijk voor degenen die in de ontwerpfase een zienswijze hebben ingediend.

Zienswijzen op dit ontwerpbesluit kunnen schriftelijk of mondeling naar voren worden gebracht. Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan het college van dijkgraaf en heemraden van het Waterschap Rijn en IJssel, Postbus 148 (7000 AC) Doetinchem. Mondelinge zienswijzen kunnen kenbaar worden gemaakt via telefoonnummer 0314-369369. Het projectplan ingevolge artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet staat in de bijlage bij artikel 1.1 van de Crisis- en Herstelwet genoemd. Hierdoor zijn de bepalingen in hoofdstuk 1, afdeling 2 van de Crisis- en Herstelwet van toepassing.

5 Contactpersoon projectplan Waterwet

Voor meer informatie over het ontwerp projectplan Waterwet kunt u terecht bij mevrouw D. Spanjers. Hier kunt u eventuele vragen stellen en indien nodig zal met u een afspraak worden gemaakt om het plan met u door te nemen.